

Awel, ik ben in de war door de scheiding van mijn ouders

Claire wiewauters - Kathleen Emmery
Onderzoekers

Hoger Instituut voor Gezinswetenschappen

Een kenniscentrum over en voor gezinnen

odisee

ASSOCIATIE
KU LEUVEN

7/10/2014

Mijn expertise

AWEL, ik ben in de war door de scheiding van mijn ouders.

- Welke problemen halen kinderen en jongeren aan in de context van een scheiding of een nieuw samengesteld gezin?
- Hoe gaan kinderen en jongeren om met de veranderingen die gepaard gaan met de scheiding of het leven in een nieuw samengesteld gezin? Welke beschermende factoren halen ze aan?
- Aanbevelingen voor de samenleving + beleid

De analyse van 145 (anonieme) CHATGESPREKKEN van kinderen en jongeren die contact opnemen met Awel en te maken hebben met een moeizame aanpassing bij scheiding

www.hig.be, www.awel.be

Wat vertellen kinderen en jongeren over praktische/ organisatorische veranderingen?

> **aanpassing van de leefomgeving + wisselstress**

Jongere: Ik heb daar eigenlijk niets dat ik kan doen. En alles is daar ook zo anders ik woon hier tegen de stad hij op het platteland. De huizen, het dialect, de mentaliteit, het is er allemaal zo verschillend!

➤ **Huisvesting en financiële problemen**

Jongere: Sindsdien woon ik bij mijn papa met mijn zus in een studio met 1 slaapkamer, ik en mijn zus slape in die kamer mijn papa slaapt al 2 maanden op de zetel, mama betaald geen alimentatie, dat wil ze niet, heeft ze gezegd

Wat vertellen kinderen en jongeren over verblijfsregeling ?

➤ niet betrokken bij tot stand komen van verblijfsregeling

Jongere: Mijn ouders zijn aan het scheiden en ik word er niet bij betrokken. Ze willen me bij mijn mama laten wonen, maar ikzelf heb dat liever niet. En omdat ze dat onderling beslissen, komt er geen rechter aan te pas en moeten ze dus niet naar mij luisteren.

➤ Wijzigen van verblijfsregeling

Jongere: Ben ik als 16 jarige in het recht om te zeggen 'dat weekend gaat het voor mij ni'.

Jongere: Ik heb eigenlijk helemaal geen band met men vader en ik wil eigenlijk ook helemaal niet meer naar hem gaan. Dus vroeg ik me af of er een mogelijkheid bestaat om niet meer te hoeven gaan?

Relationele werkelijkheid

➤ Kinderen en jongeren die geen contact hebben met één van de ouders na scheiding

Jongere: Ik voel me vaak minderwaardig dan andere, ik ben niet snel tevreden met mezelf en dingen die ik doe. Ik denk dat het komt omdat mijn papa is weg gegaan en me nooit heeft opgezocht. Ik was niet goed genoeg voor hem

➤ Kinderen en jongeren die weinig contact hebben met één van de ouders na scheiding

Awel: zou jouw vader een idee hebben van hetgeen er door jou heen gaat? Jongere: Ik denk het niet. Meestal is hij ongeïnteresseerd. Ik zie hem maar weinig ...eigenlijk is hij meer een soort van vreemde geworden de laatste jaren. En dat terwijl ik blijkbaar – mijn moeder vertelde het laatst – toen ik klein was een echt papa's kindje was...

Relationele werkelijkheid

➤ Gespleten loyaliteit

Jongere: Als ik dan niet mee mag (moeder weigert bezoek aan vader) dan vraagt papa of mama: 'met wie wil je nu gaan?' en dan kan ik niet kiezen. Want ik wil ze niet kwetsen. Ik weet niet welke kant ik moet steunen.

➤ Twijfel aan eigen waarneming en eigen bestaansrecht

Jongere: Ze zijn gescheiden, ze haten elkaar, ze roddelen altijd over elkaar. Ze willen allebei dat je voor hen kiest en anders ben je een grote bedrieger. Ik vind het moeilijkst dat ze elkaar haten. Er zijn zoveel dingen waarover ik van beide kanten iets verschillend hoor. Alleen de dingen die ik zelf heb gezien of zeker van ben weet ik echt. Ik weet gewoon echt niet meer wat ik met mijn leven moet doen.

Ouder van je ouder(s) = negatieve parentificatie

➤ Praktische verantwoordelijkheid opnemen

Jongere: Vanaf die dag tot een goed jaar geleden heb ik het enorm zwaar gehad. Ik zorgde voor mijn mama en mijn broer en zus. Ik deed dingen die een kind van mijn leeftijd niet zou moeten doen. Ik kreeg dan ook problemen met mezelf.

➤ Emotionele verantwoordelijkheid opnemen

Jongere: Ik vind het gewoon supererg om mijn mama zo ongelukkig te zien. Het geeft me een schuldgevoel, maar ik weet niet wat ik eraan kan doen?

Copingmechanismen voor kinderen en jongeren.

➤ Mentaliseren als ondersteunende cognitieve strategie

Awel: maak jij je er zorgen over? Jongere: ja toch wel. Vooral als ze ruzie maken om mij. Dan voel ik me schuldig. (..) Awel: (gescheiden) ouders zijn daar moeilijk in, als het gaat over opvoeding, eigenlijk maken ze geen ruzie over jou, maar over hoe zij elk voor zich vinden hoe jij opgevoed moet worden. Jongere: Ah oke zo had ik het nog niet gezien

Awel: nu is de vraag wat jij vanbinnen het liefste wil .. en ik denk dat het vooral belangrijk is om dat voor jezelf uit te maken? ...

> Hulp bij het bekijken van de werkelijkheid vanuit verschillende perspectieven

Beschermende factoren : het netwerk als vangnet

➤ **Steun van grootouders en familie**

Jongere: Met mijn oma kan ik wel goed praten en haar zie ik elke week zij weet ook hoe het thuis is. Ze zegt dat alles wel zal beteren na een tijdje en dat ik het wat tijd moet geven tot het weer beter gaat thuis.

Jongere: Ik heb recent terug contact met mijn meter. Zij is de zus van mijn echte moeder en er is een hele tijd serieuze ruzie geweest tussen mijn vader, stiefmoeder, mijzelf en mijn meter. Maar mijn ouders (vader en stiefmoeder) zijn nog steeds wantrouwig doordat ze de zus is van mijn moeder en er nog steeds rechtzaken aan de gang zijn.

➤ **Lotgenotencontact**

Jongere: Iemand die luistert is eigenlijk niet het probleem. Mijn vriend luistert zo vaak. Maar stelt in mijn ogen dan wel foute vragen omdat hij er geen ervaring mee heeft.

Beschermende factoren : het netwerk als vangnet

➤ Steun van school en clb / privacy en geheimhouding als topic

Jongere: Toen heeft mama het (de scheiding) mij verteld en al mijn examens zijn dus slecht gegaan maar heb het op een blad geschreven voor mijn klastitularissen en heb ook een vertrouwensleerkracht die ik al 3 jaar heb en we smsen wel enzo want ze weet dat ik veel problemen heb en ze begrijpt het.

Awel: heb je al eens gedacht nr een zorgleerkracht te stappen of clb? Jongere: die zouden dan bellen naar mijn ouders, vorig jaar ging ik gaan praten en die zeiden we gaan u ouders eens bellen, maar dat wou ik niet dus heb ik maar gezegd dat ik me beter voelde.

➤ Perspectief van kind in de hulpverlening

Jongere: Ik heb er heel vaak over moeten praten met maatschappelijke werksters enzo. Dus ik geraak het gewend. Maar al die mensen snappen het toch niet, ze kijken alleen maar naar de ouders. Alé, ik bedoel de meeste toch. Waarom vragen ze het gewoon niet eens even aan de kinderen? Dat is toch waarover het gaat.

Beschermende factoren : rol van justitie ?

➤ *Ervaring met hoorrecht*

Jongere: Toen ik het 5e leerjaar zat ben ik al op de rechtbank met de jeugdrechter gaan praten. Het leek hem een fijne ervaring om in 2 gezinnen te leven. Dus ik heb niet zoveel zin in rechters tenzij dat de enige oplossing is

Awel: Ik denk dat geen slecht idee is om van jouw hoorrecht gebruik te maken. De rechter houdt rekening met wat hij van de kinderen zelf hoort. Jongere: zegt de rechter dan tegen je papa en mama wat je gezegd hebt?

➤ *Verandering van verblijfsregeling*

Awel: ben jij gelukkig met het co-ouderschap? Jongere: ja en nee ik heb het eerst zelf gevraagd aan de rechter maar nu zit ik er over na te denken waarom (...)

Awel: jij zou het liefst voor jezelf het co-ouderschap willen? Jongere: eigenlijk wel maar zo niet zonder ruzie (..) sinds kerst is het co-ouderschap maar nu heeft mijn mama beroep aan getekend tegen datb vonnix en nu maakt mijn papa daar ruzie over

Het actorschap van kinderen

- *Jongere: en ik ben al eens naar de rechtbank gemoeten en daar heb ik gezegd dat ik hem haat en niet naar hem wil. Awel: En hoe hebben ze daar in de rechtbank op gereageerd? Jongere: dat de vader een wet heeft om het (kind) te zi(en)n*
- *Jongere: Ik zou graag aan een advocaat die ik vertrouw info willen gaan vragen, maar die kent mijn mama & ik heb bang dat die contact gaat opnemen dan met mijn mama, zou die dat doen of hebben die berijpsgeheim?*
- *Jongere: Kan ik en eigen advocaat krijgen?*

Aanbevelingen na rapport : **protection, provision, participation**

Pro-actief beleid :

- Relatie-ondersteuning (rapport K. Emmery)
- Ouderschapsondersteuning

preventief en curatief beleid :

- Lotgenotencontact
- Het actorschap van kinderen en jongeren
- Breder (familie)netwerk rondom kinderen en jongeren
- Actoren bij onderwijs en clb
- Actoren bij welzijn, bemiddeling en hulpverlening
- Actoren bij justitie

De positie van kinderen bij scheiding is een gedeelde verantwoordelijkheid

te verwachten ..

Bijdrage op 31 mei workshop omtrent ouderverstoting :

*PAS en waarom uit het oog niet uit het hart is !
Kinderen verst[®]ikt in verbinding.*

Organisatie : <http://www.fittif.be/nieuws/>

Meer lezen :

- Wiewauters, C., Emmery, K. (2016) Awel, ik ben in de war door de scheiding van mijn ouders. <http://www.hig.be/nl/nieuws/onderzoeksrapport-awel-ik-ben-de-war-door-de-scheiding-van-mijn-ouders>
- Wiewauters, C. (2015) Kinderen en herstel van veerkracht bij gezintransities. Het belangt ons allen aan. *Welwijs*, 26 (3), 10-13.
- Wiewauters, C. (2015) Kinderen en gezintransities. Hoe 'thuiskomen' in nieuwe gezinsvormen. *Sociaal.Net* <http://sociaal.net/analyse-xl/kinderen-en-gezintransities/>
- Beleidsaanbevelingen bij congres : de positie van kinderen bij gezintransities : [file:///C:/Users/claire/Downloads/00333055%20\(4\).pdf](file:///C:/Users/claire/Downloads/00333055%20(4).pdf)
- Wiewauters, C. (2016) Kinderen (en ouders) in de scheidingsstorm. Een uitdaging voor de school en het clb? *Caleidoscoop*, 28, 1,
- <http://www.hig.be/nl/nieuws/relatieondersteuning-vlaanderen-wat-en-hoe>